

FORSIKRINGSMEGLERNE

Norske Forsikringsmegleres Forening

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Oslo, 21.09.2012

Deres ref.: 12/2372

Høringsuttalelse med merknader til - NOU 2012: 13 Pensjonslovene og folketrygdreformen II (utredning nr. 26 fra Banklovkommisjonen)

Norske Forsikringsmegleres Forening viser til departementets høringsbrev 29. juni 2012. Vedlagt følger våre kommentarer og merknader.

Norske Forsikringsmegleres Forening er en organisasjon som omfatter 24 forsikringsmeglingsforetak. Per i dag er det i alt registrert 66 forsikringsmeglerforetak i Finanstilsynets konsesjonsregister. Premievolumet via forsikringsmeglere i Norge har øket fra 7, 5 mrd. i 1999 til 19 mrd. I 2011. Medlemmene i Norske forsikringsmegleres forening har en andel av den samlede omsetningen i forsikringsmeglerbransjen på nær 80 prosent. Antall ansatte utgjør ca. 70 prosent av ansatte i bransjen. Norske Forsikringsmegleres Forening har ingen direkte egeninteresser i utformingen av det nye regelverket ut over at økt kompleksitet i seg selv erfaringsmessig gir økt etterspørsel etter våre rådgivningstjenester.

Våre innspill tar hovedsakelig utgangspunkt i enkelte praktiske utfordringer vi ser knyttet til lovutkast, basert på vårt daglige arbeide med både kunder og produktleverandører i pensjonsmarkedet.

1. Innledende merknader og oppfordring til økte rammer for innskuddspensjon

Innledningsvis vil Norske Forsikringsmegleres Forening bemerke at de foreslåtte hybridordningene har mange positive egenskaper. Det er produkter med en stor grad av gjennomsiktighet, og som ikke (slik som dagens ytelsesordninger) skyver store deler av regningen foran seg, men hovedsakelig lar bedriftene ta kostnaden det år den faktisk påløper. Det er også positivt at rammene for sparing er økt betraktelig sammenlignet med rammene for sparing i dagens innskuddsordninger.

Vi vil likevel oppfordre til at dette følges opp med tilsvarende tilpasninger og harmoniseringer av innskuddsgrenser og knekkpunkter i innskuddsordninger etter lov om innskuddspensjon. Vi har registrert at det er ulike oppfatninger knyttet til det faktum at kapital i innskuddsordninger tilfaller arvinger ved innskuddskontoinnehaverens dødsfall. Nærmere bestemt at man ikke ser udelt positivt på skjermingen av denne kapitalen bl.a. i forhold til formuesskatt og arveavgift. Dersom dette i seg selv er egenskaper som forhindrer økte rammer for innskudd i innskuddsordninger foreslår Norske Forsikringsmegleres Forening at

man vurderer strengere regler for hvem denne kapitalen tilfaller ved død. Om “arverekkefølgen” kun omfatter ektefelle/samboer og barn under 21 år, vil innskuddsproduktet etter vår mening fortsatt være et ettertraktet produkt, verdsatt av ansatte, samtidig som kapitalen ikke vil tilfalle andre enn de som det for øvrig er tillatt å forsikre innenfor det skattefavoriserte regelverket for arbeidsgiverfinansiert pensjon (gjennom ektefelle/samboer og barnepensjon).

2. Definisjon av pensjonsgrunnlag

Definisjonen av pensjonsgrunnlag tar utgangspunkt i gjeldende bestemmelser innenfor hhv. Foretaks- og Innskuddspensjonsloven. Gjeldende og videreført hovedregel er at pensjonsgrunnlaget skal være all lønn den ansatte mottar, begrenset til 12G. Det er i forslaget foreslått å videreføre to av de gjeldende unntaksbestemmelser fra hovedregel om pensjonsgrunnlag, jf. utredningens pkt. 5.3.2. Et foretak kan velge å holde godtgjørelse for overtid, naturalytelser og utgiftsgodtgjørelser eller andre varierende eller midlertidige tillegg utenfor pensjonsgrunnlaget. Alternativt kan 10 % av all lønn holdes utenfor pensjonsgrunnlaget.

Banklovkommisjonen har i utredningen ikke gitt en nærmere redegjørelse rundt hva som skal regnes som faste og variable inntekter. Kommisjonen sier videre at samsvar og tolkning av foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven har bygget opp atskillig praksis på dette området, og den legger til grunn at denne praksis kan videreføres.

Norske Forsikringsmegleres Forening erfarer at definisjon av pensjonsgrunnlag er et av de områdene hvor det ofte har oppstått uenighet og konflikter når det gjelder hva som skal inkluderes. Det finnes utallige varianter av avlønningssystemer og lønnstillegg. Finanstilsynet har gjennom årene mottatt mange henvendelser fra både arbeidstaker og arbeidsgiver med anmodning om å avklare om tillegg er fast eller variabelt. Tilsynet har som oftest ikke gitt et ja eller nei-svar i forhold til om lønnstillegget skal eller ikke skal regnes med i pensjonsgrunnlaget. Enkelte konflikter har havnet i rettsapparatet. Heller ikke rettsavgjørelsene gir klare nok svar i forhold til definisjonen av om lønnstillegg er fast eller midlertidig.

Norske Forsikringsmegleres Forening mener at det må komme en klarere definisjon slik at partene i arbeidslivet ikke kommer opp i like mange og omfattende konflikter rundt hva som kan holdes utenfor og hva som må være med i pensjonsgrunnlaget. Vi mener også at det bør det avklares hvem som har styringsretten på dette området. Etter vår mening bør det tydeliggjøres at det er arbeidsgiver som har styringsretten.

3. Lønnsregulering av saldo i standardmodell § 4-9

§ 4-9 i utkast til lov om kollektiv tjenestepensjonsforsikring åpner for at foretak kan ta inn bestemmelser i sin pensjonsavtale om at medlemmenes pensjonsbeholdning skal reguleres opp tilsvarende økningen i lønn. I forslaget er det listet opp at slike særskilte reguleringer kan gis ved skifte av stilling i foretaket, vesentlig endringer av arbeidsoppgaver eller ved særskilt avtale.

Norske Forsikringsmegleres Forening mener det må være et klarere regelverk rundt særskilt lønnsregulering. Vi mener regelverket for særskilt lønnsregulering, med unntak for skifte av stilling i foretaket, åpner for mange konflikter. Når er endringer i arbeidsoppgaver vesentlig? Hva menes med særskilt avtale om lønnsøkning? Vil f.eks. det forhold at noen ansatte har fått 5 % mer i lønnsøkning enn alle andre i foretaket utløse reglen om at det er lønnsøkning som følge av en særskilt avtale? Selv om § 4-9 annet ledd gir føringer om at det må fastsettes klare kjøreregler i forhold til når første ledd kommer til anvendelse, mener vi de foreslåtte regler er for vide i sin omfangsdefinisjon. Med tanke på at pensjonsgrunnlag og lønnsregulering er to områder som innenfor gjeldende pensjonsregelverk er gjenstand for mange konflikter, bør et nytt regelverk i mindre grad åpne for ulik praksis og tolkning.

4. Foretakets forpliktelser for ansatte som tar ut pensjon

Vi registrerer prinsippene fra foretakspensjonslovens regel om at alderspensjonister er medlemmer av pensjonsordningen, § 1-2 (2) c, videreføres. Definisjonene er like for både grunn- og standardmodellen, og vi oppfatter da at pensjonistene er medlemmer av pensjonsordningen uavhengig av hvilken modell foretaket har valgt for sine ansatte.

I standardmodellen skal foretaket, når den ansatte har blitt alderspensjonist, i tillegg til årlige administrasjons- og forvaltningsrisiko, belastes premie for levealdersrisiko og årlig vederlag til avkastningsrisiko.

Norske Forsikringsmegleres Forening mener at det er uheldig å pålegge foretaket en kostnad for pensjonister i standardmodellen. Vi mener hovedregelen, både for grunn- og standardmodellen, bør være at alle pensjonister overføres til pensjonsbevis med mindre foretaket har valgt å gi pensjonistene en på forhånd avtalt årlig regulering i tråd med forslagets § 4-21 (2). Risiko for hhv. avkastning og levealder bør bæres av pensjonsinnretningen, ikke av foretaket, når utbetalingen har startet.

Det bemerkes for øvrig at Regjeringen i Eierskapsmeldingen i 2011 var helt klare i forhold til at helt eller delvis eide Statlige foretak ikke kan ha forpliktelser for ansatte som har sluttet eller startet uttak av pensjon for topp-pensjoner for ledende ansatte. Mens Staten ikke vil ha noen forpliktelser etter uttak av pensjon, skal foretak som velger standardmodell fortsatt ha omfattende og til dels uforutsigbare kostnader etter uttak av pensjon.

Selv om en pensjonist i hht. definisjonen fortsatt er medlem av pensjonsordningen i begge modellene, oppfatter vi at det er en forskjell i kostnadsansvaret for pensjonister i de to modellene. Mens det i standardmodellen er foretaket som står ansvarlig for kostnader og premie til avkastningsrisiko og levealdersrisiko, er det i grunnmodellen i praksis pensjonisten selv som bærer kostnadsansvaret og risikoen. Pensjonsinnretningen kan gjøre fradrag i avkastningen på pensjonsmidlene til dekning av kostnader og levealdersrisiko. Videre åpnes det for at pensjonsinnretningen kan gjøre fradrag i den årlige pensjonsytelse som skal utbetales til å dekke sine kostnader og risiko. I grunnmodellen kan da en pensjonist oppleve å få lavere pensjonsytelser fordi avkastningen ikke dekker pensjonsinnretningens kostnader og derfor belaster den enkeltes pensjonsytelse.

Norske Forsikringsmegleres Forening mener det er uheldig at alt ansvar skyves over til hhv foretak og ansatte/pensjonist. Pensjonsinnretningen står i praksis igjen med minimal risiko til

tross for at det er disse som velger delingstall (gjennom påslag til folketrygdens delingstall) og foretar investeringsvalg for pensjonsmidlene som ligger bak pensjonsløftene.

5. Arbeidstakers tilskudd – kun 28 % fradragsrett

Norske Forsikringsmegleres Forening registrerer at samtidig som det tilrettelegges for fortsatt gode rammer for arbeidstakers tilskudd, er det ikke foreslått endringer i skattereglene når det gjelder arbeidstakers fradragsrett. Denne fradragsretten er fortsatt kun 28 %, mens utbetaling av pensjonen i andre enden kan ha en marginalsatt på over 44 %. Dette innebærer at arbeidstakers tilskudd rent skattemessig behandles som et “IPS-produkt” et produkt de fleste leverandører de siste årene har stoppet å markedsføre grunnet de skatteulempene disse produktene kan ha for svært mange sammenlignet med annen privat sparing. Vi mener det kan være uheldig å implementere slike skattemessige ugunstige løsninger innenfor rammene av et såkalt “skattefavoriserende regelverk”. Det burde være uvesentlig for skattefavoriseringen hvorvidt det er den ansatte eller arbeidstaker som betaler innskuddet/premien så lenge total sparing er innenfor de maksimale rammer for årlig sparing på $7/8 + 18,1 \%$.

6. Innspill til arbeidet med overgangsregler

Norske Forsikringsmegleres Forening vil oppfordre Banklovkommisjonen om å foreslå overgangsregler som sikrer foretakene en reell valgmulighet. Vi er blant annet opptatt av at overgangsreglene ikke må utformes slik en større del av risiko og kostnader for allerede opptjent premiereserve innenfor eksisterende ytelsespensjonsregime overføres til fra pensjonsinnretningene til foretakene. Som tidligere nevnt, oppleves forslaget i stor grad som en overføring av risiko, hvor pensjonsinnretningene i fremtiden i liten eller ingen grad skal bære risiko for avkastning og levealder. Banklovkommisjonen er i utredning nr. 26 klare i forhold til at overgangsreglene ikke må medføre utstedelse av fripoliser for midler som allerede er opptjent. Foretak som i dag har ytelsesordninger frykter at en endring i regelverket kan gi fremtidige kostnader for opptjent kapital som både i varighet og størrelse er meget uforutsigbare.

Det er også viktig at foretak som ønsker overgang til nytt forsikringsbasert pensjonsregime gis reell mulighet til å velge den modell – innskuddspensjon, grunnmodell eller standardmodell – som foretaket finner mest hensiktsmessig for seg og sine ansatte.

Mange foretak som har valgt overgang til innskuddspensjon for alle arbeidstakere, har gitt romlige kompensasjoner til arbeidstakere som ved overgangen beregningsmessig taper pensjonskapital ved avtalt opptjeningsalder. Kompensasjonene utbetales normalt som et årlig tillegg til lønn, og den ansatte står selv fritt i forhold til å disponere denne lønnen som vedkommende vil.

Selv med de nye maksimale innskuddsgrensene vil det ved overgang til nytt pensjonsregime være mange ansatte, særlig de over 45-50 år, med lang ansiennitet og lønninger over middels, som vil tape på en overgang til nytt tjenestepensjonsregime. Vi tror det kan gi økt press i den generelle økonomien dersom alle som i dag får et beregningsmessig tap ved overgang til nytt pensjonsregime får kompensert tapet i et lønnstillegg. Vi mener overgangsreglene bør inneholde muligheter for at et foretak ved overgang til nytt pensjonsregime kan fastsette høyere innskuddssatser for de som er ansatt på overgangstidspunktet, og at de som ansettes

etter overgangstidspunktet går inn i en pensjonsplan med lavere innskuddssatser.

7. Fleksibilitet rundt flytting av pensjonskapital mellom innskuddsordninger og hybridordninger

Avslutningsvis vil Norske Forsikringsmegleres Forening oppfordre til et regelverk som sikrer at det er en høy fleksibilitet i forhold til flytting av kapital under en viss størrelse mellom innskuddsordninger og ulike hybridmodeller. Svært mange ansatte bytter jobb ofte og sparesaldo opptjent i bedriftens innskudds- og/eller hybridordning kan være beskjeden. For å unngå at ansatte sitter igjen med en rekke ulike pensjonskontoer bør da fleksibiliteten i regelverket når det gjelder sammenslåing være høy, selv om det er snakk om flytting av kapital mellom produkter med og uten dødelighetsarv.

Med vennlig hilsen
Norske Forsikringsmegleres Forening

Espen Husstad
Styreleder i Norske Forsikringsmegleres forening

Espen Rye Ellingsen
Leder av Liv- og pensjonsutvalget